

A kijelentő mondat szórendje (leggyakrabban)

Ki? Mi? Kik? Mik? Alany	Mit állítunk? Állítmány (Ige)	Kinek? Részeshatározó	Kit? Mit? Tárgy/Complement Ki? Mi? Milyen?	Hol, Hová? (Kinek?) Helyhatározó	Kivel? Mivel? Eszköz/társhatározó	Mikor? Időhatározó
I	go			to the cinema	with my brother	every day.
One of my friends	gave	me	a nice apple			yesterday.
One of my friends	gave		a nice apple	to me		yesterday.
My mother's cousin	is eating		a cake	in his room.		
George	is writing	his girlfriend	a letter	in the kitchen		
I	have (got)		a horse.			
There	is		an apple	on the table.		
Peter's snake	is		purple.			
Jane's boyfriend	is		a pig.			

A complement itt “alanyi” complement. Az alanyi complement a tárgy helyén van, de létige után. A magyarban ez az állítmány névszói része. A complement-ről írtam részletesebben a “Általános nyelvtani összefoglaló” című fájlban.

A részeshatározó lehet közvetlenül az állítmány után (ez a békésebb eset), vagy pedig a tárgy után közvetlenül, ez a bonyolultabb eset, mert ilyenkor kell bele egy “to” vagy egy “for”. Ez megtalálható az “Összesített tananyag” fájlban, “Részeshatározó” címmel.

A módhatározó (amit általában “ly” képzővel képzünk melléknévből), közvetlenül a helyhatározó előtt vagy után van. Normál esetben a módhatározó a helyhatározó előtt van, például (a módhatározót és a helyhatározót aláhúztam hullámos vonallal):

Janet ate the cake quickly_{mód} in the kitchen_{hely}. = Janet gyorsan megette a tortát a konyhában.

Hagatha is snoring noisily_{mód} in the bedroom_{hely}. = Hagatha hangosan horkol a hálószobában.

Ha viszont a helyhatározó “fontos”, akkor a helyhatározó megelőzi a módhatározót. Példa:

I went home_{hely} happily_{mód}. = Boldogan mentem haza.

Itt a helyhatározó fontos, mert a “went” a helyhatározó nélkül értelmetlen, hiányos:

A “Boldogan mentem” csak akkor értelmes, ha korábban már megmondtuk, hova, de anélkül hiányos.

A mondat közepe

Sok olyan határozó van, amelyek a “mondat közepén” helyezkednek el, pl. **probably, certainly, surely, also, almost, nearly, both, all, still, only, already, just, even,... & always, sometimes, never, generally, stb., really**. Ha ezek közül több is van a mondatban, akkor ezek **általában a fentebb felsorolt sorrendben** vannak. De hol van a mondat közepe?

Általános szabály: ha nincs segédige a mondatban, akkor a főige előtt, ha van segédige, akkor a segédige után (akkor is ha a segédigét tagadjuk). Segédige az, ami a kérdésben előremegy és tagadásban n't-t vehet magára. Ha a segédige után már nem folytatjuk a mondatot, akkor a segédige előtt van a “mondat közepe” (merthogy a mondat végén mégsem lehet ☺). Ilyen az utolsó két példa.

*I can **always** find them in the pub.*

*Jack doesn't **always** go to the pub.*

*They **both** go to school.*

*They have **just** arrived.*

*They haven't **just** stolen the fruit, they have **also** damaged the tree.*

*I **usually** have breakfast.*

*She is **also still** here.*

*She **still** won't.*

*We **never** are.*

Mindig megtalálom őket a kocsmában.

Jack nem mindig megy a kocsmaiba.

Mindketten iskolába járnak.

Épp most érkeztek meg.

Nemcsak ellopták a gyümölcsöt, a fát is megrongálták.

Rendszerint reggelizem.

Ő is még mindig itt van.

Ő akkor sem fog...

Mi sosem vagyunk...

Vannak azonban kivételek: a *probably, certainly, surely, almost, still* és a *nearly* (a *couldn't* előtt) a segédige előtt vannak, ha a segédige tagadó formában van.

*He **still** doesn't understand the problem.*

*She **probably** won't come.*

*It **certainly** isn't true.*

*He will **surely** fail.*

*I **nearly** couldn't finish it.*

*I **almost** didn't have enough time for it.*

Még mindig nem érti a problémát.

Valószínűleg nem fog eljönni.

Ez természetesen nem igaz.

Biztosan nem fog neki sikerülni.

Majdnem nem tudtam befejezni.

Majdnem nem volt elég időm rá.

A fent felsorolt határozók közül sok olyan van, amelyek nemcsak a “mondat közepén” lehetnek, hanem a mondat elején, végén, illetve némelyik máshol is a mondatban. Sok esetben ilyenkor a jelentése is megváltozik. Ezt helyhiány miatt nem részletezem itt.

A jelzők sorrendje

előjáró stb.	Vélemény	Méret	Kor	Alak	Szín	Eredet	Anyag	Összetett	Főnév
an			old		black		leather		jacket
my		little	old						car
an	interesting					Russian			novel
that	lovely		old			Bulgarian			radio
my	interesting	big	new	round	blue	Swedish	wooden	salad	bowl
this	lovely		young			Albanian			girl
a	nice	big							carrot
her	pretty					Chinese	glass		plate